

Tuntosarvi

Suomen Kuurosokeat ry:n järjestö- ja jäsenlehti

8/2023

Kokemuksia kommunikation
ja viittomakielen ohjaajien
opinnoista

Haptiikkakonferenssi
Italiassa

Sangron
ryhymästä kuurosokean
valmistama
insidottu saunahäjä
ta tervehdä kovua.
sekoitus.

Sar

Y-tun

Sa

Sisältö

Pääkirjoitus: Arvokas jäsenyys	3
Haastattelussa kommunikaation ja viittomakielen ohjaajat	4
Haptiikkakonferenssi Italiassa	10
Mestaruuskeilailut avasi uuden kilpailukauden	12
Harjansitojan nykypäivää - Santeri Grönlund	14
Lahjaidea - käsin tehty harja	16
Kalakavereiden terveiset Ylöjärveltä	17
Esko-sedän kolumni: pohdiskelua muutoksesta	18
Martti Kempin rahaston apurahat tutkinto-opiskelijoille	19
Puheenjohtajan tervehdys lukijoille!	20
Hallitukseen ehdolla	22
Ilmoitukset	23
Apuvälinemessut 2023	28

Etukansi: Kuulonäkövammaiset valmistavat monia käsitöitä. Santeri kertoo sivulta 14 alkaen, kuinka hän valmistaa harjoja myyntiin. Kuva: Suomen Kuurosokeat ry:n kuva-arkisto.

Tuntosarvi

49. vuosikerta
ISSN 2490-1695

Julkaisija

Suomen Kuurosokeat ry

Levikki

500

Toimitus

Päätoimittaja Anne Metsäpuro
Sisällöntuottaja Jaakko Evonen
p. 040 753 2026
viestinta@kuurosokeat.fi

Vuosikerran hinta

Vuosikerta 25 euroa. Suomen Kuurosokeat ry:n jäsenille ilmainen. Yhdeksän numeroa vuodessa printtilehtenä, pistekirjoituksella, Daisy-äänilehtenä, sähköisenä Luetus-ohjelmassa ja pdf-näköislehtenä verkossa.

Mainosten hinnat

puoli sivua 140 euroa
2 x 1/2 palstaa 70 euroa
1 palsta 60 euroa
1/2 palstaa 35 euroa
1/4 palsta 20 euroa

Taitto

Anne Metsäpuro

Tilaukset ja osoitteenmuutokset

Suomen Kuurosokeat ry,
Insinöörinkatu 10, 33720 Tampere.
s-posti:
osoitteenmuutos@kuurosokeat.fi

Toimiston aukioloaika

ma-pe klo 9.00–15.00

Painopaikka

Viestipaino Oy, Tampere

Toimituksella on oikeus käyttää lehden juttuja yhdistyksen internet-sivuilla
www.kuurosokeat.fi.

Pääkirjoitus: Arvokas jäsenyys

Onko jäsenyydestä mitään hyötyä, kysytään monissa yhdistyksissä. Silloin kun yhdistyksessä on jäseniä huomattava määrä, on jäsenien takana ison joukon tuki. Mitä isompi yhdistys on jäsenmäärältään, sitä painavampaa on sanoma.

Jäsenenä kannattaa olla yhdistyksissä, joiden ajatus ja toiminta on oman ajattelun mukaista. Myös oma toiminta yhdistyksen puolesta on tärkeää. Joillakin on resursseja olla mukana aktiivisesti yhdistyksen toiminnassa, toisilla riittää aikaa ja voimia osallistua vain vuosikokouksiin. Kaikki osallistuminen on tärkeää ja arvokasta. Jokainen osallistuu omien voimiensa mukaan.

Itse kuulun useampaan yhdistykseen, mutta aktiivisena toimin vain neljässä. Parissa olen mukana hallituksessa, mutta muissa olen mukana joko järjestämässä toimintaa tai vain maksamassa jäsenmaksuni ja kannattamassa yhdistystä.

Mitä koen saavani ollessani aktiivinen jäsen? Voin vaikuttaa yhdistyksen tarjoamaan toimintaan, sekä voin olla mukana jakamassa yhdistyksestä tärkeää tietoa. Itsekin hyödyn saamastani tiedosta. Voin ehdottaa toimintaan toiveita ja saada ne toteutettua. Ja vielä hienompaa on voida tuoda omaa

osaamistaan muiden yhdistyksen jäsenten ulottuville. Ja tietysti yhdistystoiminnassa on ihan huippua saada tavata upeita ihmisiä.

Yhdistyksien tarjoama koulutus jäsenille on hyvä pääoma itselle ja koko yhdistykselle. Uuden tiedon oppiminen on aina mukavaa. Sinua kiinnostavista koulutuksista voi esittää toivomuksia.

Suomen Kuurosokeat ry on tarjonnut kaikille kuurosokeille ja kuulonäkövammaisille vuoden aikana monenlaisia koulutusta. Sitä ovat tarjonneet useat ammattilaiset sekä yhdistyksen sisältä että ulkopuolelta. Osa koulutuksista on tapahtunut jossain tiettyssä paikassa, mutta paljon on ollut myös etäkoulutuksia. Oletko hyödyntänyt näitä koulutuksia? Oletko huomannut, kuinka paljon yhdistys tarjoaa palveluita kaikille kuulonäkövammaisille. Jos et ole vielä jäsen, olisitko kiinnostunut liittymään yhdistyksen jäseneksi? Mitä enemmän yhdistyksellä on jäseniä, sitä painavampaa on sanomamme kaikkien kuurosokeiden ja kuulonäkövammaisten puolesta.

Tervetuloa mukavaan yhdistystoimintaan!

Anne Metsäpuro
Päätoimittaja ■

Haastattelussa kommunikaation ja viittomakielen ohjaajat

**Teksti: Anne Metsäpuro ja
Jaakko Evonen**

Viittomakielen ohjaajia valmistuu Pohjois-Savon opistolta Kuopiosta ja Rovala-opistolta Rovaniemeltä. Heidän ammattinimikkeensä on kommunikaation ja viittomakielen ohjaaja. Mitä kaikkea heidän opintoihinsa kuuluu, sitä kyselimme opettajalta ja kahdelta jo valmistuneelta.

Sisko Räsänen, Pohjois-Savon opiston opettaja, viittomakielen tulkki ja viittomakielen opettaja.

Montako kommunikaation ja viittomakielen ohjaajaoppilasta opistolla on yleensä vuodessa?

- Meillä vuositasolla on noin 60 opiskelijaa eri vuosikursseilla.

Kuinka pitkään opinnot kestävät?

- Opinnot suunnitellaan jokaiselle opiskelijalle yksilöllisesti. Opiskelu-aika on puolestatoista neljään vuotta. Opintojen pituuteen vaikuttaa, minkä verran opiskelija tekee opintoja meille ja minkä verran hyväksytään muista jo opiskelluista tutkinnoista. Peruskoulupohjaiset opiskelijat ovat meillä yleensä noin kolme vuotta, ammattinvalittajat noin kaksi ja puoli vuotta.

Meille tulee paljon aikuisia

ammattinvalittajia ja monia opiskelijoita on tullut myös korkeakoulututkinnon jälkeen meille. Tuolloin useimmiten kiinnostus on nimenomaan opiskella viittomakieltä ja erilaisia kommunikointimenetelmiä.

- Valintakokeissa me painotamme motivaatiota ja alalle soveltuvuutta. Näihin asioihin kuuluvat esim. viittomisen oppimiskyky, halu työskennellä lasten ja koululaisten parissa, kiinnostus kommunikointiin ja kommunikointikeinojen oppimiseen, päiheteettömyys, rikosrekisterin puhtaus ja se, ettei ole vakavaa mielenterveyden pulmaa. Koska työskentely on lasten parissa, ei vakavia rikkomuksia tai päihdetaustaa voi opiskelijalla olla.

Mitä eri kommunikaatiotapoja kommunikaation ja viittomakielen ohjaajat opiskelevat?

- Meillä opiskellaan viittomakieltä, viittottua puhetta, tukiviittomien käyttöä, selkokieltä sekä kommunikoinnin tukena sovellusten ja laitteiden käyttöä. Tulkkauksen opinnot eivät kuulu meidän koulutukseemme. Ohjaajan ydinosaaminen on nimenomaan kommunikointimenetelmien käyttäminen asiakkaiden ohjaamisessa, avustamisessa ja hoitamisessa.

- Kuurosokeiden ja näkövammaisten ohjaamisen tutkinnon osaan kuuluvat

Sisko Räsänen

Kuva: Pohjois-Savon opisto

mm. kommunikoiminen eri menetelmin; viittomapohjaiset menetelmät, kirjoittaminen, puheen toisto jne. Lisäksi opiskelijat opiskelevat opastamista eri tekniikoineen ja ympäristön kuvailua.

Mitä muita asioita opiskelijat harjoittelevat kommunikaation lisäksi?

- Laajin tutkinnon osa on varhaiskasvatuksen opinnot 40 osaamispistettä. Tämä antaa pätevyyden toimia lastenhoitajan tehtävissä varhaiskasvatuksessa. Päiväkodit ovatkin koulun ohella suurin työllistäjä ohjaajille.

- Meidän koulutuksemme keskiössä on asiakkaiden tukeminen, ohjaaminen ja avustaminen. Valmistuneet ovat työllistyneet hyvin. Esimerkiksi viime keväänä meidän valmistuvista ohjaajista osa aloitti heti työt varhaiskasvatuksen parissa, ja moni on työllistynyt kouluihin koulunkäynnin ohjaajiksi.

- Kuurosokeat, näkövammaiset ja kuulonäkövammaiset asiakkaat voivat käyttää ohjaajia oppaina ja avustajina

erilaisissa tilanteissa sekä vapaa-aikana että opinnoissa, tai avustajana silloin kun näkövammaisen esim. tarvitsee avustajaa pystyäkseen tekemään työtään.

Opiskelijat käyvät työharjoittelussa, onko harjoittelupaikkoja ollut helppo löytää?

- Työelämäjaksoista pakolliset jaksot on oltava varhaiskasvatuksessa ja kouluissa. Lisäksi Kuurojen Palvelusäätiöllä opiskelijat suorittavat kuurosokeiden/näkövammaisten asiakkaiden ohjaamisen työelämäjaksot. Lisäksi pyrimme pitämään yhteyttä Kuopion alueen kuulonäkövammaisiin ja näkövammaisiin asiakkaisiin. Työpaikkoja on löytynyt helposti.

- Monella kuulonäkövammaisella on sisäkorvaistute, jolloin kommunikaatio vaihtelee tilanteen mukaan. Esimerkiksi sisätiloissa puheella kommunikointi sujuu ongelmitta, ulkona saatetaan tarvita mikrofonia ja uimassa viittomakieltä. Näihin kaikkiin tilanteisiin voisi myös viittomakielen ohjaaja olla apuna, eikö vaan?

- Kommunikaation ja viittomakielen ohjaaja voi olla apuna sellaisten asiakkaiden kanssa, joiden kommunikointi vaihtelee tilanteen mukaan; välillä viitotaan, välillä puhutaan jne.

Millaista palautetta olette saaneet opiskelijoilta opiskeluajasta?

- Kuulonäkövammaisten ja näkövammaisten opinnot ovat ammatillisia

valinnaisia opintoja, joten kuurosokeus-opinnot valitaan enää harvoin. Tänä vuonna esimerkiksi kukaan opiskelija ei ole valinnut tätä tutkinnon osaa - valitettavasti. Vuositasolla yleensä keskimäärin 3–5 opiskelijaa opiskelee kuurosokeusasioita.

Heli Lahtinen, kommunikaation ja viittomakielen ohjaaja ja sairaanhoitaja-opiskelija.

Miten kiinnostuit opiskelemaan kommunikaation ja viittomakielen ohjaajaksi?

- En tiennyt yhtään mitään alasta, mutta se kuulosti mielenkiintoiselta. Rovaniemelle opiskelemaan lähtö tuntui hyvältä vaihtoehdolta.

- En osannut yhtään viittoa, enkä

tuntenut ketään viittomakielistä. Olin nähnyt ihmisten viittovan ja se näytti tosi mielenkiintoiselta ja vaikealta, mutta opin kielen nopeasti

Mitä muita kommunikaatiotapoja olet oppinut?

- Koulussa olen oppinut myös kuvien käyttöä, pistekirjoitusta sekä vinkkipuhetta, jota en ole työelämässä kuitenkaan käyttänyt.

Kuinka kauan opintosi kestivät?

- Perusopinnot kestivät kolme vuotta. Opiskelen tällä hetkellä sairaanhoitajaksi kolmatta vuotta.

Miten päädyit Palvelukeskus Metsolaan?

Pelihetki asukkaan kanssa. Kuva: Kapina osakeyhtiö.

- Ennen valmistumista otin yhteyttä Metsolaan ja minulle heti tarjottiin töitä. Tein viittomakielen ohjaaja-nimikkeellä töitä, eli avustin ja ohjasin asukkaita, jotka asuivat Palvelukeskus Metsolassa sekä tein samalla myös töitä palvelukeskuksen ohjaajana. Viittomakielen ohjaajana palkan minulle maksoi asukkaan oma kunta.

Kuinka pitkään olet työskennellyt kuurojen ja kuurosokeiden parissa?

- Aloitin heti valmistumiseni (5/2009) jälkeen työskentelemään kuurojen ja kuurosokeiden parissa. Metsolassa aloitin 2009 elokuussa. Jo opiskeluaikanani olin kuurojen ja kuurosokeiden kursseilla ohjaajana.

Miten pystyt työssäsi hyödyntämään opittuja kommunikaatiotaitoja?

- Työssäni tarvitsen päivittäin viittomakielen taitoa. Lisäksi kuvia käytetään paljon. Sosiaalisia tarinoita on tullut myös joskus kirjoitettua. Pistekirjoitusta ei tällä hetkellä ole ollut tarvetta käyttää, mutta sitäkin osaisin. Myös puheen tukena viittomien käyttöä.

Mikä kuurosokeiden kommunikaatiossa oli mielestäsi erona muiden kommunikaatioon?

- Kuurosokeiden kanssa kommunikoinnissa pitää ottaa huomioon se, että minkä verran kuurosokealla on näkökykyä jäljellä tai onko hänellä esimerkiksi kapea näkökenttä, pitääkö

viittoa kauempana vai viitotaanko taktiilisti eli kädestä käteen.

Haluatko jatkaa opintojasi? Kiinnostaaako sinua esimerkiksi viittomakielen tulkiksi opiskelu?

- Aiemmin mietin, että haluaisin viittomakielen tulkiksi. Kuitenkaan ei tulkiksi ole tullut hakeuduttua.

Mitä muuta haluat kertoa opinnoistasi?

- Viittomakielen ohjaajana oppii tärkeän kielitaidon.

Henna Liimatainen, kommunikaation ja viittomakielen ohjaaja ja varhaiskasvatuksen sosionomiopiskelija.

Miten kiinnostuit opiskelemaan kommunikaation ja viittomakielen ohjaajaksi?

- Opiskelin ensimmäistä vuotta sosionomiksi, kun jo melko pian tuli tunne, että haluaisin opintojen rinnalla oppia kommunikaatioasioista enemmän. Tuolloin olin vastikään muuttanut Kuopioon, joten lähdin googlettamaan, missä Kuopiossa voisi opiskella viittomakieltä. Hakutuloksena tuli Pohjois-Savon opisto ja sieltä kommunikaation ja viittomakielen ohjaajan osaamisala. Joissain asioissa elämässä en sen enempää mieti, kun jo toimin ja tämä oli sellainen tilanne. Tuolloin keväällä 2021 en tiennytkään, miten ison oven olinkaan avannut ralloleen.

Oliko sinulla viittomakielestä jo ennakkotietoja? Osasitko jo aiemmin viittoa yhtään?

- Ollessani lapsi, pikkusiskolleni opetettiin tukiviittomia. Ne eivät kuitenkaan olleet jääneet itselle muistiin, joten lähdin opintoihin ihan lähtöviivalta. En tiennyt ennen opintoja, mitä eroa on tukiviittomilla, viitotulla puheella ja viittomakielellä. Se on ollut kuitenkin antoisaa, miten paljon pääsi oppimaan uutta opintojen kautta. Antoisaa on ollut myös se, että olen päässyt kohtaamaan ihmisiä, joiden kanssa olen voinut käyttää niin tukiviittomia, viitottua puhetta kuin viittomakieltä. Se on konkretisoinut näiden kaikkien kolmen eroa.

Mitä muita kommunikaatiotapoja olet oppinut?

- Vapaaseen tilaan sekä taktiisesti viittominen, kosketusviestintä/haptiisit, viittomakieli, viitottu puhe, tukiviittomat, yleisesti AAC-menetelmät, kuten kommunikointitaulut, kuvat, nopea piirrosviestintä, kommunikaatiokansiot sekä kommunikaattorit.

Kuinka kauan opintosi kestivät?

- Kaksi vuotta. Aloitin syksyllä 2021 ja valmistuin kesäkuussa 2022. Olen käynyt aiemmin lukion, joten sieltä pystyin hyväksi lukemaan YTO-opinnot (yhteiset tutkinnon osat). Olisin voinut hyväksi lukea myös kaksi valinnaisista, mutta päätin opiskella ne, koska kommunikaation ja viittomakielen

ohjaajan osaamisalassa on mielestäni erittäin hyviä valinnaisia valittavana. Esimerkiksi Kuurosokeiden ja näkövammaisten asiakkaiden toiminnan ohjaaminen -valinnainen oli mielestäni parhaimpia kokonaisuuksia, joita kyseisestä koulutuksesta pystyi saamaan. Tämän lisäksi opiskelin toisena valinnaisena kommunikaation ja vuorovaikutuksen ohjaamisen.

Mitä muita koulutuksia sinulla on?

- Olen ylioppilas sekä opiskellut valokuvaajan ammattitutkinnon (VAT). Nyt itselläni on viimeistä vuotta menossa sosionomiopinnot, josta valmistun varhaiskasvatuksen sosionomiksi.

Oliko helppoa löytää harjoittelupaikka ja työpaikka koulutuksen jälkeen?

- Tein keväällä kaksi työssäoppimajaksoa Palvelukeskus Metsolaan ja siitä päädyin jäämään kesätöihin. Nyt syksyllä siirryin varhaiskasvatuksen pariin, kun itselläni on vielä viimeinen syventävä harjoittelu sosionomiopinnoista tekemättä. Koen, että työpaikan löytyminen on ollut helppoa, mutta itselläni on myös ollut melko selkeä näkökulma, mitä haluan ammatillisesti tehdä. Toki itselläni toisena koulutuksena on sosionomitausta, joten tiedän työllistyväni näiden kahden koulutuksen yhteissummalla.

Miten pystyt työssäsi hyödyntämään oppittuja kommunikaatiotaitoja?

- Omasta mielestäni kommunikaation

ja viittomakielen ohjaajan koulutus sopii Metsolaan kuin nenä päähän. Kyseisestä koulutuksesta saadut opit sopivat Kuurojen Palvelusäätiön tarjoomiin palveluihin. Ne opit näkyvät ihan jokapäiväisessä arjessa jo viittomisesta lähtien. Toki koen, että itselläni tuo Kuurosokeiden ja näkövammaisten asiakkaiden toiminnan ohjaaminen -valinnaiskurssi on ollut tosi isossa roolissa. Siitä on saanut selaista näkökulmaa nähdä maailmaa, mitä en usko muualta saavan. Se on avartanut omaa tapaa nähdä ja kiinnittää huomiota ympäristöön, esteettömyyteen ja saavutettavuuteen.

- Varhaiskasvatuksen puolella tarve ei ole ehkä niin näkyvää, mutta uskon, että opintojen myötä olen saanut sellaiset lasit päähän, joiden kautta lopuelämän näkee maailman toisin. Esteetön ja saavutettava ympäristö on jokaisen etu. Siitä hyötyvät kaikki.

Mikä kuurosokeiden kommunikaatiossa oli mielestäsi erona muiden kommunikaatioon?

- Itse pääsin opiskelemaan kuurosokeiden kommunikaatiota sellaisessa ryhmässä, jossa oli opintojen ajan avoin ja motivoitunut tunnelma, joten se varmasti edesauttoi omaa oppimista. Esimerkiksi tavallisesti olen todella tarkka omasta fyysisestä tilasta, mutta kun vaikkapa viitotaan taktiillisesti tai annetaan viestejä kehoon, koen ne kommunikaationa siinä missä puheen tai viittomisen vapaaseen tilaan. Se tuntuu normaalilta.

Haluatko jatkaa opintojasi?

- Uskon olevani niitä ihmisiä, jotka ovat ikioppijoita. Tällä hetkellä oma päämääräni on valmistua tulevan vuoden aikana sosionomiksi sekä pieninä haasteena olen aloittamassa nyt syyskuussa Humanistisessa ammattikorkeakoulussa kommunikaatio-ohjauksen ja tulkkauksen opintoja, joiden myötä itsestäni tulee jonain päivänä puhevammaisten tulkki. Tärkeää oppimista haluan kerätä myös työkentältä, koska kaikkea ei voi kirjoittaa lukea.

Mitä muuta haluat kertoa ohjaajan opinnoistasi?

- Muistan, kun palasin Pohjois-Savon opistolle kakkosluokalle ja olin juuri ollut kesätöissä kehitysvammaisten asumispalvelussa. Totesin yhdelle opettajista, että en ole ikinä voinut tehdä työtäni niin hyvin kuin nyt saadessani nämä opit kommunikaation ja viittomakielen ohjaajan opinnoista. Ja tuolloin olin opiskellut vasta puolet opinnoista. Nyt valmistuneena voin yhtyä edelleen tuohon sanomaan – en usko, että pystyisin takaamaan niin monelle ihmiselle mahdollisuuden osallisuuteen ja omannäköiseen elämään, ellei itselläni olisi keinoja kommunikoida sillä kielellä tai kommunikointimenetelmällä, mikä on asiakkaan käyttämä. Mielestäni se ei ole asiakkaan tehtävä tulla ymmärretyksi, vaan työntekijällä pitää olla keinot ymmärtää ja tulla ymmärretyksi.

Haptiikkakonferenssi Italiassa

Teksti: Tytti Kauppinen

Käytän tässä tekstissä sanaa "kuurosokea". Tarkoitan sillä sekä kuurosokeita että kuulonäkövammaisia.

Konferenssissa käsiteltiin sosiaalishaptista kommunikaatiota monesta näkökulmasta ja kokemuksia kuultiin ympäri maailman. Sosiaalishaptinen kommunikaatio on osa haptiikkaa ja se tarkoittaa kahden ihmisen välistä kommunikaatiota kosketusviesteillä, eli haptiiseilla. Sosiaalishaptinen kommunikaatio on helppo, suora ja reaaliaikainen tapa viestiä asiasisällöltään lyhyitä ja yksinkertaisia asioita. (**Riitta Lahtinen**, Suomi, **Russ Palmer**, UK.)

Luennoissa nousi esiin se, kuinka haptiisien käyttö parantaa kuurosokean henkilön tiedonsaantia. Haptiiseilla voidaan ilmaista kuurosokealle niin sanottua "hiljaista tietoa" eli asioita, joita ei sanota ääneen, mutta ovat havaittavissa kuulo- ja näköaisteilla. Hiljaista tietoa ovat esimerkiksi ilmeet ja eleet. Nämä ovat tärkeä osa vuorovaikutusta, koska toisten tunnetilojen tietäminen ja omien tunteiden jakaminen ovat ihmisen perustarpeita. Haptiiseilla ilmaistuna kuurosokea saa tiedon esimerkiksi toisen henkilön ilmeistä reaaliaikaisesti ja keskeyttämättä muuta keskustelua. Hiljaisen tiedon välittäminen haptiiseilla keskustelun aikana tukee kuurosokean osallisuutta

ja yhdenvertaisuutta vuorovaikutustilanteessa. (**Eli Raanes**, Norja.)

Haptiisien käyttö edesauttaa vuorovaikutuksen spontaaniutta. Jos kuurosokealle tulkitaan vain se, mitä hänelle suoraan sanotaan, ei vuorovaikutukseen jää tilaa luonnolliseen reagointiin. Siksi reaaliaikainen tieto esimerkiksi muiden ilmeistä ja eleistä tekee vuorovaikutuksesta spontaanimpaa. Tärkeä osa tiedonsaantia on myös ympäristön kuvailu. Jos kuurosokealle tulkitaan vain se, mitä hänelle suoraan tapahtuu, jää hänelle hyvin vajaa kokonaiskuva. Ympäristön ja ympäristön tapahtumien kuvailu reaaliaikaisesti, esimerkiksi haptiiseja käyttäen, vähentää eristyneisyyden tunnetta ja edistää osallisuuden tunnetta. (**Heather Colson Osborne**, UK.)

Haptiisien käytöllä voidaan siis parantaa tiedonsaantia, mutta myös tiedon laatua. Englannissa syntymästään kuurosokeiden lasten kanssa työskennellessä on huomattu, että haptiisien käyttö teki erilaisista aktiviteeteista mielenkiintoisempia. Haptiisien käytön myötä lapsi sai paremman kokemuksen siitä, mitä teki, ja yksinäisyyden kokemus väheni. (**Heather Colson Osborne**, UK.)

Luennoissa mainittiin useasti osallisuus ja sosiaalisen eristäytyneisyyden vähentäminen. Yhdessä luennossa kerrottiin esimerkki Australiasta, jossa

kuurosokea henkilö oli haptiisien avulla pystynyt pitkästä ajasta pelaamaan rakastamaansa korttipeliä Bridgeä. Hän oli opetellut myös matkustamiseen liittyviä haptiiseja tulkin kanssa, koska ulkona hälinässä hän ei kuule kunnolla. Hän kertoi, että haptiisien käyttö on hänen elämänsä tuonut paljon iloa ja turvallisuuden tunnetta. (**Annmaree Watharow, Moira Dunsmore ja Susannah McNally**, Australia.)

Nykypäivänä digitaaliset ovat iso osa osallisuutta yhteiskunnassa, joten digitaalisten opettelu ehkäisee syrjäytymistä. Haptiiseja käytetään paljon tietokoneiden ja älypuhelimien käytön ohjauksessa. Ne sopivat tietokoneen ja puhelimen käytön ohjaukseen hyvin, koska niiden avulla voi välittää reaaliaikaista, välitöntä tietoa ilman, että kuurosokean tarvitsee irrottaa keskittymistään ruudusta. (**Linda Eriksson**, Ruotsi.)

Konferenssissa kuultiin mielenkiintoisia luentoja tutkimuksista, joissa oli tutkittu taktiilia viittomakieltä ja haptiisien käyttöä. Esimerkiksi yhdessä tutkimuksessa, jossa tutkittiin haptiisien käyttöä tulkin työssä, todettiin haptiisien käytön riippuvan siitä, kuinka tuttu tulkki oli asiakkaalle entuudestaan. Jos tulkki ja asiakas olivat tuttuja toisilleen, he käyttivät haptiiseja enemmän kommunikaatiossaan kuin tilanteissa, joissa tulkki ja asiakas tapasivat ensimmäisen kerran. Tutkimuksessa löydettiin eroja myös siinä, kumman keholle tulkki tekee haptiisit. Joissakin tilanteissa

haptiisi tehdään asiakkaan keholle, mutta joissakin tilanteissa voi olla selkeämpää, jos tulkki käyttää omaa kehoaan. Tutkimuksessa selvisi, että tulkit enemmän käyttävät omaa kehoaan, etenkin jos ei tunne asiakasta hyvin. Haptiiseja käytettäessä taktiilin viittomakielen yhteydessä ollaan toisen ihmisen henkilökohtaisessa tilassa, minkä vuoksi kaikki eivät tykkää niitä käyttää. Käytännöt haptiisien käytön suhteen siis vaihtelevat, eivätkä kaikki tulkit ja asiakkaat toimi samalla tavalla. (**Giorgia Zorzi, Gro Hege Saltnes Urdal ja Eli Raanes**, Norja, **Johanna Mesch**, Ruotsi.)

Konferenssissa nähtiin myös loistavia esimerkkejä haptiisien käytöstä. **Peter Vanhoutte** yhdessä tulkkinsa kanssa esittivät haptiiseja käytännössä tarinan muodossa. Heidän kollegansa kertoi tarinan ja tulkki teki tarinan tilanteisiin liittyviä haptiiseja Peterin keholle. (**Peter Vanhoutte, Koen Amerlynck ja Anna Timmerman**, Belgia.)

Russ Palmer ja Stina Ojala kertoivat yhteisestä intohimostaan astrologiaan ja esittelivät heidän kehittelemiään haptiiseja astrologiaan liittyen. Russ kertoi, kuinka kokee sekä haptisen kommunikaation että haptisen tunnustelun mahdollistavan harastuksen jatkamisen, johon ennen on käyttänyt näköaistia. (**Russ Palmer**, UK, **Stina Ojala**, Suomi.)

Lähde: *Hapticconf 2023 -luennot. Tarkempaa tietoa tapahtumasta: <https://www.unive.it/pag/47809>* ■

Mestaruuskeilailut avasi uuden kilpailukauden

Teksti: Jaakko Evonen

Kuurosokeiden mestaruuskeilailut sekä ystävyysottelu Kuurosokeat Keilailijat (KSK) ja Tampereen seudun Näkövammaiset ry:n (TSN) välillä järjestettiin 3.9.2023 Kaupin keilahallilla, Tampereella. Kilpailuissa heitettiin kuusi sarjaa. Seuraavassa ovat tulokset luokittain.

Kuurosokeiden mestaruuskeilailut

Yleinen

Evonen Jaakko 903 pistettä

Isaksson Sari 876

E-luokka

Valminen Paula 512

Honkiniemi Hannu 411

Kyrönlahti Petri 399

Mäkinen Lauri 365

Maksimainen Kerstin 340

Omaiset

Salonen Jari 865

Ystävyysottelu TSN – KSK

Naiset

Koskinen Mari 930

Isaksson Sari 876

Yrjänäinen Leena 660

Valminen Paula 512

Maksimainen Kerstin 340

Miehet

Järvinen Pertti 963

Evonen Jaakko 903

Runtti Markku 772

Ranta Veikko 725

Honkiniemi Hannu 411

Kyrönlahti Petri 399

Mäkinen Lauri 365

Parakeilailu 2023-2024

Parakeilailun kauden 2023–24 avauskilpailu käytiin 15.-16.9. Raisiossa. Kilpailussa heitettiin kuusi sarjaa. Seuraavassa ovat Kuurosokeat Keilailijat (KSK) -kerhon kisaajien tulokset luokittain.

B-luokassa Esko Jäntti oli viides. Hän sai 883 pistettä. Jaakko Evonen oli

11:s pistein 803 ja Sari Isaksson viimeinen eli 13:s. Pisteitä hän sai 766.

E-luokassa Paula Valminen oli neljäs tuloksella 536. Kerstin Maksimainen oli viides (471 pistettä), Petri Kyrölähti seitsemäs (433) ja Hannu Honkiniemi viimeinen eli kahdeksas (308).

Kausi jatkuu 7.-8.10. Seinäjoella. ■

Ystävyysottelun jälkeen Tampereella. Ryhmäkuvassa osa keilailijoista. Kuva: Sanna Virtanen

Harjansitojan nykypäivää - Santeri Grönlund

Haastattelu: Jaakko Evonen ja Anne Metsäpuro.

Kuva: Santeri Grönlundin kuva-arkisto

Mikä innosti sinut tekemään harjoja?

- Nautin erilaisten käsityötuotteiden tekemisestä sekä omien taitojeni kehittamisestä ja uuden oppimisesta. Harjojen sidontatyö on minulle sopivaa. Asiakkaiden tapaaminen on kiinnostavaa ja tuo minulle usein iloa. Lisäksi minun piti keksiä jotain järkevää tekemistä, kun vuonna 2020 korona muutti kaiken.

Oletko saanut opastusta harjojen tekemiseen vai oletko itse opetellut?

- Opin harjojen sidonnan ja muiden näkövammaisten käsitöiden perusasiat peruskouluni aikana. Silloin tein myös harjoja kotona vapaa-ajalla. Lisäksi olen käynyt kerran Helsingin lirkissä Ura käsillä -kurssiviikolla. Sieltä sain opastuksen esimerkiksi patasutien ja rottinkikorien tekemiseen. Kun aloitin varsinaisen työn, opettelin tekemään niitä itse koko ajan.

Miten hankit materiaalit?

- Tilaan harjapuut nykyään suoraan kotimaisen valmistajalta. Sidontamateriaalit eli jouhet, kuidut ja muut

raaka-aineet tilaan Näkövammaisten liiton Annansilmät-Aitasta.

Onko sinulla oma harjantekokone kotona?

- Kyllä, minulla on työpöytä, jossa on jouhiannoksen sidelmäkone, langankiristin, leikkuri, jouhen selvityskampa jne. Teen harjoja myös ilman sidelmäkoneita, eli otan sopivan määrän jouhia kädellä. Lisäksi tarvitaan pientyökaluja, esimerkiksi Leatherman-monitoimityökalu.

Mikä on harjojen tekemisessä vaikeinta tai haastavinta? Saatko tarvittaessa apua esimerkiksi avustajalta?

- Kun aloitan tekemään jotain uutta harjaa, niin minun tarvitsee etukäteen suunnitella, miten sitominen toteutetaan. Se vie paljon enemmän aikaa. Mutta vähitellen uuden tekeminen muuttuu helpommaksi, kun teen niitä useampia. Itse en käytä leikkuria turvallisuuden takia. Työpisteelläni ja varastossa on runsaasti erilaisia raaka-aineita ja työvälineitä, joten yritän järjestää ja merkitä tuotteet mahdollisimman tarkasti, niin löydän ne helposti. Saan tarvittaessa apua avustajaltani. Hän leikkaa/tasaa harjat, kun sidon ne ensin itse.

Kuinka paljon harjojen tuoksu merkitsee sinulle? Entä harjojen karkeus?

- Tervattujen ja öljytyjen harjapuiden tuoksut helpottavat minua tunnistaamaan ne. Tuoksut ovat minulle tärkeitä tuntoaistin rinnalla. Myös harjaksen karkeus on minulle tärkeä. Sen kautta voin miettiä, mihin tarkoitukseen harjan eri jouhet sopivat. Esimerkiksi pehmein jouhi on hevosenjouhi, joka sopii kehon peseytymiseen. Kovimmat riisi-juuri, unionkuitu ja muovikuidut puhdistukseen ja siivoamiseen. Tuoksut, karkeudet ja eri harjat tuovat minulle vaihtelua työhön.

Onko harjoilla tietty sesonkiaika? Onko markkinointi muuttunut aiemmista vuosista? Saatto hyvin kaupaksi tekemäsi harjat?

- Kyllä, joulun, juhannuksen, mökkikauden ja juhlapäivät ovat suosituimmat sesonkiajat. Ihmiset antavat lahjoja toisilleen silloin. Monet yksityiset asiakkaat ja yritykset ovat tilanneet minulta harjoja. Markkinointi laajenee vähitellen verkostoni kautta.

Onko sinulla työtä tehdessä käsineet tai muu suoja, jotta sormenpäät eivät olisi rikki?

- Ei, en käytä mitään suojakäsineitä. Teen harjoja paljain käsin, jotta voin tunnustella sormillani materiaaleja ja jouhien määrää.

Onko harjojen tekeminen vaikuttanut sormien tuntoon tai -ihoon? Vaikeuttaako harjojen tekeminen pistekirjoituksen lukemista?

- Ei, harjojen tekeminen ei ole vaikuttanut sormieni tuntoon. Mutta jatkuva valmistaminen päivät pitkät rasittaa hartioitani ja ranteitani. Ehkä käsieni iho kuivuu joskus jonkun materiaalin takia.

- Harjojen sidonta on tarkkaa työtä, mutta mielestäni mukavaa ja pidän niiden tekemisestä.

Voit löytää tietoa yrityksestäni, harjoistani sekä lahjavinkeistä myös Facebookista www.facebook.com/Sangro2020. Voitte tilata harjoja minulta myös sähköpostilla. ■

Santeri valmistamassa harjoja työhuoneellaan.

Lahjaidea - käsin tehty harja

Olen tuonut tekemiäni erilaisia sauna- ja tiskiharjoja Tampereelle Hervannan Kuurosokeiden Toimintakeskukseen käsityömyymälään. Voitte tutustua niihin ja ostaa vaikkapa lahjaksi isänpäiväksi tai jouluksi.

Voitte tilata harjoja minulta myös sähköpostilla: santeri.gronlund@gmail.com, tekstiviestillä tai WhatsAppilla 044 2115 115. ■

Tue kuurosokeiden osaamista ja osta laadukkaita harjoja itsellesi lahjaksi tai lahjaksi. Kuva: Santeri Grönlundin kuva-arkisto

Kalakavereiden terveiset Ylöjärveltä

Teksti: Irja Rajala

Viikonloppu oli lämmin ja aurinkoinen, eikä kisapäivänä tuullut juurikaan. Kesää oli onneksi vielä jäljellä. Minä huolehdin kisan ajan grillistä, jotta porukat pääsivät grillailemaan eväitään. **Mauno** onki ja auttoi muita onkijoita.

Illalla oli rantasauna ja jotkut kävivät vielä pulahtamassa rantavedessä. Loppuilta oli yhteistä aikaa ja juttua riitti. Haitarimies soitteli ja rouva lauloi, jonka tahdissa tanssittiin.

Lähtöpäivänä pidimme antoisan kokouksen.

Koivupuiston suvi antoi parastaan; ruoka oli hyvää ja yöt saimme nukkua rauhallisesti.

Pikku-Päiville suurkiitos arpajaismyynnistä!

Onkikilpailun tulokset

Naiset

1. Paula Laht 75g
2. Ulla Kungas 73g
3. Hilja Niiranen 61g
4. Merja Vähämaa 56g
5. Katja Kelder 49g

Tuula Korsbäck ja Sinikka Hautalahti
0g

Miehet

1. Timo Hautalahti 474g
2. Aarne Pirkola 63g
3. Kyösti Ylkänen 58g
4. Jan Korsbäck 44g
5. Vesa Pikkuhookana 43g
6. Oiva Hellman 29g

Hannu Honkiniemi ja Ari Kääpä 0g

Oppaat

1. Matti Kungas 183g
2. Mauno Kungas 63g

Joukkueet

1. Alavus 535g
2. Tampere 204g
3. Hervanta 155g
4. Toimari 87g
5. Lahti 44g

Muu sarja 85g

Suurimman kalan sai Timo Hautalahti 120g.

Pienimmän kalan sai Paula Laht 6g.

Yhteensä saatiin kalaa 1356g.

Arvauskisassa kaksi lähimmäksi arvannutta olivat Mauno Kungas Maarit Kaikkonen, joista kumpikin arvasi 1,5 kiloa. ■

Esko-sedän kolumni: pohdiskelua muutoksesta

"Jos se muuttuu, niin antaa sen muuttua", laulaa **Jani Wickholm** kappaleessa "Kaikki muuttuu".

Mihin tämä maailma on oikein menossa? Vanhoja kirjoja ja tekstejä muokataan uusiksi, kun nykyään ei saa sanoa rumia sanoja tai n-sanaa.

Jopa Peppi Pitkätossu kirjoitetaan uusiksi, höh! Jos eri aikakausina on käytetty tietynlaista ilmaisua, niin pitääkö se mennä muuttamaan? Ja pitääkö ne teokset hävittää, ettei vaan joku tänä päivänä loukkaantuisi?

Naapurimaassa jopa historiaa halutaan kirjoittaa uusiksi, kun todellinen historia ei miellytä. Mitenkähän tänä päivänä lauletaan Kake Singersin kappale "me halutaan olla n..... Valitettavasti en voi kirjoittaa tuota kiellettyä n-sanaa.

Yhdysvalloissa presidentiksi pyrkii entinen presidentti, joka on saanut jo parikymmentä rikossyytettä ja voi joutua vankilaan, mutta silti hänet voidaan valita presidentiksi! Esko-sedän oikeustaju ei nyt ymmärrä yhtään mitään.

Ukrainaan kohdistuu hyökkäyssota, koska Venäjän presidentti haluaa Ukrainan venäjän hallintaan. Ja tämäkin

vain siksi kun Ukraina on joskus aikoinaan ollut osa Neuvostoliittoa.

Sähkön kulutusta tulisi hillitä, mutta koko ajan keksitään lisää erilaisia sähkökäyttöisiä vempelitä. Onkohan tässä jokin ristiriita?

Sähkön tarve lisääntyy moninkertaiseksi lähitulevaisuudessa. Tuuli-voimalla pyritään luomaan puhdasta sähköä, mutta entäpä jos kuukauden ei tuulisi juuri lainkaan?

Joitakin pienkoneita on jo kokeiltu sähkömoottoreilla, ja jokunen testilento isommilla on tehty. Sähköistymisestä

huolimatta isot matkustajalentokoneet käyttävät vielä pääsääntöisesti polttoaineita. Uusia niin sanottuja vähäpäästöisiä polttoaineita kehitellään koko ajan mutta, millä energialla ja hinnalla?

Omaa kulutustaan jokainen voi miettiä. Itse olen vaatteiden suhteen tehnyt päätöksen, että jos ostan uuden vaatteen niin sitten jokin vanha vaate lähtee joko huonokuntoisena roskiin tai kierrätykseen, jos on ehjä.

Kun tätä kirjoitan syyskuun 12. päivänä, on ulkona 17 astetta lämmintä. Ei oikein tunnu syksyiltä. Ilmasto siis muuttuu. Ja kyllä sitä itsekin muutun, vaikka sitä en aina myönnä. Ikä tekee

oman tehtävänsä niin kuin ympäristökin.

En näe enkä myöskään kuule niin kuin ennen. Fyysisestä rasituksesta en palaudu niin nopeasti kuin nuorempana. Tukka harmaantui jo nelikymppisenä, joten siitä ei ole enää huolta mutta onneksi se kasvaa edelleen.

Välillä ajatus kulkee hitaasti ja muistikin pätkii. Siinäpä niitä ikälisiä, joita olen saanut. Mutta menoa se ei haittaa. Olemalla aktiivinen monipuolisesti, pysyy kohtalaisen hyvässä vireessä ja toimintakykyisenä.

Kirjoittaja ikääntyy joka päivä lisää – niin kuin maailmakin. ■

Martti Kempin rahaston apurahat tutkinto-opiskelijoille

Rahastosta tuetaan opiskelun aiheuttamissa kuluissa kaiken ikäisiä kuurosokeita/kuulonäkövammaisia heidän tutkinto-opinnoissaan oppilaitoksesta ja koulutustasosta riippumatta.

Apurahapäätökset tehdään kerran vuodessa. Hakuaika on marraskuun loppuun mennessä. Päätökset tehdään joulukuun aikana.

Apurahaa voi hakea vain yhden kerran per opintoaste/tutkinto.

Todistukset ja opinnoissa eteneminen pitää todistaa apurahaa hakiessa. Toisen asteen opinnoissa apuraha on

enintään 1500 e ja korkeakouluopinnoissa enintään 2500 e.

Täytä sähköinen hakulomake verkkosivuilla osoitteessa:

<https://kuurosokeat.fi/yhdistys/ra-hastoavustukset/>

ja lähetä liitteet sähköpostissa osoitteeseen

rahastohakemukset@kuurosokeat.fi

Lisätietoa voi kysyä osoitteesta harri.peltola@kuurosokeat.fi tai WhatsApp p. 040 505 4683. ■

Puheenjohtajan tervehdys lukijoille!

Hallitus kokoontui 12 päivänä syyskuuta vuoden neljänten kokoukseen. Se käsitteli 24 asiakohtaa. Keskustelua käytiin useista asioista. Ne koskivat pitkälti tulevaa syyskokousta. Niitä käsitellään sitten yhdessä Jyväskylässä 25. marraskuuta. Iloinen uutinen oli, että yhdistys sai huomattavan testamentti lahjoituksen. Lahjoittajan esityksestä varat tulee käyttää kuurossokeiden koulutukseen, johon on tarvetta.

Yhdistyksen syyskokous pidetään 25. marraskuuta Jyväskylässä. Kokouksessa tehdään valintoja niin hallitukseen kuin Näkövammaisten liiton valtuustoon. Tulevana keväänä uusi

valtuusto valitsee uudet luottamushenkilöt valtuuston johtoon sekä liitolle uuden hallituksen puheenjohtajineen. Kiinnostaisiko sinua lähteä mukaan luottamustehtävään, joko yhdistyksen hallitukseen tai keskusjärjestömme vaikuttamistehtäviin? Nyt tarvitaan nuoria ja innokkaita jäseniä toimintaan!

Mitä tehdään ensi vuonna?

Minä ehdottaisin yhdistyksen kerhojen välistä tietokilpailua. Meillä on useita paikallis- ja valtakunnallisia kerhoja. Kukin kerho voisi muodostaa joukkueen, joka haastaisi naapurialueen kerhon! Näin sitten löytyisi yhdistyksen

tietävin kerho. Mikäli tämä kiinnostaisi, voitaisiin kilpailut käynnistää heti keväällä. Finaalit pidettäisiin vuoden lopussa, vaikka Oulun kokouksessa. Varmaan palkinnotkin löytyisivät. Järjestetään kysymykset kerhoille ja joku toimisi joukkueen johtajana.

Tässä on nyt aikaa tuonne tammikuuhun, tällöin laitetaan joukkueet pystyyn kerhoissa. Laittelen marraskuun lehteen tietovisan kysymykset ja vastaukset löytyvät Tuntosarven sivuilta, joten lehti pitää lukea.

Kuinka moni seuraa televisiosta nyt alkanutta "Tanssii Tähtien kanssa"? Kiinnostaisiko sinua tietää, miten tanssitaan rumbaa tai tsaivia entä oikeaoppisesti valssia? Voisimme kutsua yhdistykseen vieraaksi televisiosta tutun tanssiopettajan kertomaan meille, miten jalat ja kädet toimivat eri tansseissa tai miten vartalon tulee liikkua.

Vai osaako joku jo kaikki kilpatanssit ja on niitä tanssinut paikallisessa lavatansseissa?

Kuurosokeat-keskustelualueella on nostettu esiin, että toivotaan enemmän keskustelua jäsenistön ja työntekijöiden välillä eri asioista. Jäsenet toivovat vastauksia kysymyksiin sekä tietoa, mitä uutta jossain toiminnassa on tapahtunut. Uskon jotta jäsenkenttää kiinnostaa mitä kuurosokeiden asioissa maailmalla tapahtuu? Usein on esitetty, olisiko mahdollista saada tietää Euroopan kuurosokeita

koskevia asioita. Kiva olisi välittää tietoa miten paljon kuurosokeita on eri valtioissa, miten viittomakielisiä ja miten tulkkipalvelut on järjestetty?

Kerro olisitko sinä kiinnostunut kirjoittamaan lehteen, vaikka juttusarjaa miten Euroopassa on kuurosokeiden asiat. Varmasti apua saa toimituksesta, joten rohkeasti vain laittamaan viestiä.

No tässä taas näitä puheenjohtajan mietteitä. Vaikka syksy on harmaa ja kolea, on luonnossa paljon upeita värejä ja moninaisia tuoksuja. Tiedätkö, että kun käy halaamassa metsän puita, se tekee hyvän olon!

Monesti huomaa miten haastavaa tiedottaminen on hallituksen asioista, kun saman aikaisesti viestitään useassa kanavassa samoista asioista eri sanoilla. Mikä on sitten puheenjohtajan tehtävä tuoda asioita lehdesä esiin? Onko puheenjohtaja vain se välttämätön, jotta lehden henki säilyisi? Antakaa palautetta, onko tällä palstalla tarvetta tai puheenjohtajan videotervehdyksillä?

Tervehtien puheenjohtaja Timo ■

Hallitukseen ehdolla

Suomen Kuurosokeat ry:n hallitusvaalit käydään syyskokouksessa marraskuussa Jyväskylässä. Tässä lehdessä oli mahdollisuus halutessaan esittäytyä etukäteen. Varsinainen ehdokasasettelu vahvistuu vasta kokouspäivänä.

Marita Vainio, Turku

Olen **Marita Vainio** Turusta. Olen 65-vuotias, naimisissa ja lapseton opaskoirankäyttäjä.

Olen uusi näissä kuurosokeiden kuvioissa, mutta kokemusta riittää hallitustyöskentelystä jo vuosien ajalta.

Olen puheella kommunikoiva, sokea ja minulla on kuulolaitteet.

Olen ollut mukana Varsinais-Suomen Näkövammaiset ry:n hallituksessa jo 80-luvun puolivälissä. Yhtäjaksoisesti olen ollut mukana vuodesta 2013 alkaen.

Olen toiminut eri työryhmissä ja toimikunnissa.

Olen nyt vuoden verran vetänyt Turun kuurosokeiden kerhoa. Toimin nykyään jäsenpostialueen valvojana.

Esteettömyys ja saavutettavuusasiat kuurosokean ja kuulonäkövammaisen näkökulmasta kiinnostavat minua.

Haluan olla yhteyksissä niin viittomakielisten kuin puheella kommunikoivien kanssa. Kaikkihan me olemme kaksoisaistivammaisia, joten puhalletaan yhteen hiileen.

Harrastuksiani ovat: keramiikka eli savityöt, vesijumppa ja vaikuttamisasiat. Tällä hetkellä opiskelen viittomakieltä, jonka yhteydessä olen saanut paljon tietoa kuurosokeiden kulttuurista. Talousasioissa tietotaitoni on vähäistä, mutta haluan olla pienen ihmisen puolella tässä kovenevassa maailmassa. ■

Marita Vainio

Kuurosokeiden kerhot

Lahti

Kerho kokoontuu keskiviikkona 11.10 klo 10.00–13.00. Osoite: Puistokatu 9, Lahti.

Vieraaksi tulevat kuntoutusohjaajat Nora Siitari ja Ritva Suokas Päijät-Hämeen keskussairaalaista. Tilaisuudessa ei ole yleistulkkausta, joten tilaa oma tulkki.

Ilmoittautuminen viimeistään maanantaina 9.10.2023: annivirtalaakso@hotmail.com tai 040 723 60 35.

Satakunta

Loppuvuoden kerhopäiviin on tullut muutoksia teatteripäivästä johtuen.

Kerho on ke 11.10. klo 12-15 Satakunnan Näkövammaisten toimitiloissa. Osoite Otavankatu 4 C49, Pori.

Aiheena kerhon syyskokous. Kerho-ohjelma jatkuu kokouksen jälkeen.

Kerhon kulttuuripäivä keskiviikkona 1.11. Olen varannut lippuja (22 kpl) Sademies-näytökseen Rauman teatteriin klo 14.

Bussi lähtee Ulvilasta tutusta paikasta klo 12.15 ja Porin vanhalta

linja-autoasemalta klo 12.30. Ilmoita tulostasi 15.10. mennessä sekä tuleeko mukanasi tulkki/avustaja. Tulkit ja avustajat ilmaiseksi.

Kerhon pikkujoulut 13.12. Paikka päätetään myöhemmin

Lisätiedot Sainilta: 0400 532 413 tai saini.lepisto@gmail.com

Tampere

Kerhon tapaaminen 31.10. klo 13-15.30 VTS Ristontalo, monitoimitila 1. krs, Valtaraitti 9, Tampere.

Mukana palveluasiantuntijat Tytti Kauppinen ja Anu Niiranen.

Kahvin ja pullan voit ostaa kioskilta. Ei yleistulkkausta, tilaa tarvittaessa oma tulkki mukaan. Tervetuloa!

Turku

Kerho kokoontuu seuraavan kerran torstaina 26.10 klo 12.00 alkaen.

Paikkana tuttuun tapaan Varsinais-Suomen Näkövammaiset ry:n kerhotilat, osoite Läntinen Pitkäkatu 37 toinen krs, ovisummeri.

Vieraaksi saamme Turun Kuuloyhdistyksen puheenjohtaja Eija Isakssonin kertomaan heidän yhdistyksensä toiminnasta.

Kahvitarjoilu hintaan 1 euro.

Jos tarvitset tulkin tai avustajan, varathan sen itse.

Paikalla ei ole induktiosilmukkaa.

Olet sitten viittomakielinen tai puheella kommunikoiva, olet lämpimästi tervetullut joukkoomme.

Jotta tiedän varata riittävästi tarjottavaa, ilmoittauduthan viimeistään 25.10 mennessä: Puhelimitse 040 513 8817, soitot tai lähetä tekstiviesti.

Uusimaa

Kerhon seuraava tapahtuma on keskiviikkona 11.10. klo 13-16 Helkan tuvalla. Osoite: Haagan Urheilutie 12, Helsinki.

Huopalahden asemalta on lyhyt kävelymatka paikalle

Jos tarvitset tulkkia, tilaa oma tulkki mukaan.

Yhdistyksen aluepalveluista paikalla on järjestöpäällikkö Taru Kaaja.

Kahvitarjoilujen vuoksi ilmoittautumiset maanantaihin 9.10 mennessä Martti Avilalle: martti.avila@kolumbus.fi tai tekstiviestit 040 7575 179

Ota 1 euro kahvirahaa mukaan.

Tervetuloa keskustelemaan, ja esittämään kysymyksiä sekä saamaan vastauksia mieltäsi painaviin asioihin.

ICT-koulutus

ICT-koulutuksen Teemapäivät asiakkaiden toivomista aiheista (3 pv)

Aika: 21.–23.11. (viikko 47)

Järjestämme marraskuun teemapäivät lähiopetuksena Kuurosokeiden Toimintakeskuksella Tampereella. Osoite Virtainpolku 4.

Teemapäivät soveltuvat sekä viittomakielisille että puheella kommunikoiville henkilöille, viittomakielisillä oppilailla on oltava oma tulkki. Oppilaat voivat osallistua yhteen tai useampaan päivään. Päivien aikana on aikaa oppilaiden kysymyksille.

ICT-koulutus korvaa oppilaille matkat yleisillä kulkuneuvoilla kotoa Toimintakeskukselle ja takaisin. Opetus, majoitus ja ruokailut ovat oppilaille maksuttomia.

Teemapäivien aiheet:

Tiistaina 21.11.klo 9–16

ifolor-kuvakalenteri omista valokuvista. Kuvakalenterin voi tehdä esim. joululahjaksi. Lisäksi voit tilata muita kuvalahjoja ifolor-palvelusta.

Keskiviikkona 22.11. klo 9–16

Videon muokkaus. Videon muokkaamista Microsoft Clipchamp

-ohjelmalla. Sisältää muun muassa tekstin, kuvan ja äänen lisäämisen videoon, videotehosteet ja videon talentamisen. Voit tuoda muokattavaksi myös omia videoita.

Torstaina 23.11.klo 9–16

Tekstinkäsittelyä näppäinkomentojen ja valintojen ohjelmaksi WordPadin, LibreOffice Writerin tai Microsoft Office Wordin.

Ilmoittaudu mukaan 3.11. mennessä: ict-koulutus@kuurosokeat.fi

Tervetuloa mukaan!

Ompu- ja robotti- ja piirit syksyllä

Kokoontumiset iPhone ja Android -älypuhelimien käyttäjille jatkuvat Hervannassa Kuurosokeiden Toimintakeskuksella, Lintuauran ICT-koulutus-tilassa, osoitteessa Virtainpolku 4.

Tule mukaan oppimaan uutta ja saamaan älypuhelimien käyttövinkkejä. Ota mukaan oma puhelimesi ja induktiosilmukasi.

Huom! Ilmoittaudu etukäteen. Osallistujat voivat olla puheella kommunikoivia tai viittomakielisiä, joilla on oma tulkki mukana.

Opetus on pienryhmäopetusta. Jos kaipaat yksilöopetusta, varaa siihen aika erikseen. Opetus on ilmaista, mutta matkat jokainen maksaa itse.

Robotti- eli Android-piiri kokoontuu:

keskiviikko 18.10.klo 9–11

perjantai 1.12.klo 9–11

Ompu- eli iPhone-piiri kokoontuu:

keskiviikko 18.10.klo 13–15

perjantai 1.12.klo 13–15

Maarit ja Olli, ict-koulutus@kuurosokeat.fi

Maarit puh. 040 5055 719

Olli puh.040 7613 302

Kommunikaatiopalvelut

Keskusteluhetki kommunikaatiopalveluiden toiminnasta (etänä)

tiistai 10.10 klo 14-15.30

Nyt sinulla on mahdollisuus kuulla palvelujen sisällöistä ja kertoa omista toiveistasi. Keskusteluissa ovat mukana ICT-päällikkö, kommunikaatiopalveluiden esimies Marko Vainioma, johtava kommunikaatioasiantuntija Riitta Lahtinen, erityisasiantuntija Marianne Ojanen ja kommunikaatiotyöntekijä Sanna Nuutinen. Mukana myös toiminnanjohtaja Risto Hoikkanen. Ei yleistulkkausta. Teams -linkki lähetetään ilmoittautuneille.

Tervetuloa keskustelemaan!

Ilmoittautuminen 6.10. mennessä sanna.nuutinen@kuurosokeat.fi tai 044 7380 191

Tulkkauspalvelu sujuvaksi

keskiviikko 11.10. klo 12.30-14.30

Tule keskustelemaan, miten saisimme tulkkauspalvelua sujuvammaksi. Tulkkiprofilin kautta voimme kertoa omista yksilöllisistä tarpeistamme. Jaetaan vinkkejä, mitä tulkkitoivelistaan voi merkitä omista menetelmistään. Tilaisuus on kaikille avoin. Mukana keskustelussa ovat palveluasiantuntija Elina Uusitalo, johtava kommunikaatioasiantuntija Riitta Lahtinen ja kommunikaatiotyöntekijä Sanna Nuutinen.

Kokoontuminen Tampereen Kuurosokeiden Toimintakeskuksella, Insinöörinkatu 10, Tampere, Martti Kemppi-salissa alkaen klo 12.15 (myös etänä osallistujat) valmistautuvat. Ohjelma alkaa klo 12.30. Ei yleistulkkausta. Tilaathan tarvittaessa oman tulkin mukaan.

Ilmoittautuminen 6.10. mennessä: elina.uusitalo@kuurosokeat.fi

Teams -linkki lähetetään ilmoittautuneen sähköpostiin. Tervetuloa osallistumaan!

Kirkolliset viittomat ja haptiisit

tiistai 31.10. klo 14-16.

Vieraana seurakuntien edustajia. Tule mukaan keskustelemaan aiheesta etänä tai liris-keskukseen, 4.kerros neuvottelutila, Marjaniementie 74, Helsinki.

Ei yleistulkkausta. Teams- linkki lähetetään edeltävänä päivänä.

Ilmoittautuminen 27.10. mennessä sanna.nuutinen@kuurosokeat.fi tai 044 7380191.

Kurssit

Vaikea kuulla, vaikea nähdä

Ajankohta: maanantai – perjantai 6.-10.11.

Paikka: Kuurosokeiden Toimintakeskus, Tampere

Kohderyhmä: Henkilöt, joilla kuulon ja näön tilanne on heikentynyt. Arki tuottaa sinulle haasteita, mutta selviät vielä melko itsenäisesti. Kaipaavat vinkkejä itsenäisen elämän tueksi.

Tavoite ja sisältö: Tavoitteena on jakaa tietoa palveluista ja apuvälineistä, joista kurssilaiset voivat hyötyä. Kurssi antaa tilaisuuden jakaa kokemuksia vertaisryhmässä. Ohjelmassa keskustelua ja toiminnallisia harjoituksia. Aiheina turvallinen liikkuminen, tiedonsaanti, erilaiset palvelut ja arjen vinkit.

Hakeminen: torstaihin 12.10. mennessä

Miesten kurssi

Ajankohta: tiistai–perjantai 21.–24.11.

Paikka: Kiipula, Turenki

Kohderyhmä: Yli 40-vuotiaat kuurosokeat ja kuulonäkövammaiset miehet

Tavoite ja sisältö: Vahvistaa hyvinvointia toimimalla yhdessä vertaisryhmässä. Liikunta, lihaskunto, itsensä huolehtiminen, pukeutuminen ja ulkonäkö ovat tämän kurssin teemoja. Kurssilla pohditaan myös tulevaisuuden mahdollisuuksia.

Hakeminen: torstaihin 19.10. mennessä

Kursseille ja tapahtumiin haetaan sähköisellä tai paperisella hakemuksella.

Lisätietoja: www.kuurosokeat.fi/kurssit tai kurssisuunnittelija Sanna Säämäki, puhelin 044 491 64 95, sanna.saamaki@kuurosokeat.fi

Huomioitavaa STEA-kurssille hakiessasi:

Matkat korvataan halvimman julkisen (linja-auto/juna) matkustustavan mukaisesti. Oman auton käytöstä korvaus on 0,33 e/km. Omavastuu on 25 e/ suunta. Kaikki matkustamisesta tulleet maksukuitit on säilytettävä matkakorvauksen saamiseksi.

Osallistuja tilaa itse tarvitsemansa

tulkit. Tulkit on hyvä tilata myös iltajaksiksi. Kursseilla ei ole yleistulkkausta.

Jos osallistuja tarvitsee apua päivittäistoiminnoissa, hänen tulee järjestää henkilökohtainen avustaja kurssille mukaan. Kurssilla ei ole henkilökohtaista avustavaa työntekijää. Avustaja voi olla myös läheinen henkilö. Yhdistys ei vastaa avustajan kustannuksista, vaan ne haetaan sosiaalipalveluista.

Kurssille hakeutuvan on hyvä arvioida, että terveydentila ja fyysinen kunto ovat riittävän hyvät aktiiviseen ryhmässä toimimiseen. Kurssityössä emme huolehdi osallistujan lääkityksistä, vaan osallistujan tulee vastata itse oman lääkityksen järjestelyistä.

Seuraava Tuntosarvi-lehti

Seuraava Tuntosarvi ilmestyy viikolla 44. Aineisto pyydetään toimittamaan toimitukseen 11.10. mennessä.

Tilaushinnan muutos

Lehden tilaushinta nousee 1.1.2024 nykyisestä 25 eurosta 30 euroon. Jäsenille lehti on edelleen ilmainen. ■

Apuvälinemessut 2023

Apuvälinemessut järjestetään Tampereen Messu- ja Urheilukeskuksessa 9.-11.11.2023. Olemme mukana esittelemässä toimintaamme.

Tapahtuma on avoinna torstaina ja perjantaina 9.–10.11. klo 9–17. Lauantaina 11.11. klo 10–16.

Esteetön messubussi kuljettaa kävijät Tampereen rautatieasemalta messukeskukseen ilmaiseksi.

Sisäänpääsy: ennakkolippu 10 e ja ovelta 12 e. Ammatillaiset ja opiskelijat voivat rekisteröityä ammattilaiskävijäksi. Avustajat ja alle 15 v lapset pääsevät ilmaiseksi.

Messualueella esillä apuvälineitä, kuntoutuksen ja esteettömyyden ratkaisuja, esityksiä ja puheenvuoroja. Uutena on ammatillisille Hands on -kierroksia, joissa esitellään käytännön ratkaisuja. Me olemme myös kierroksella kohteena.

Ilmoitamme osastomme ohjelmasta ja paikalla olevista ammatillisista lähempänä tapahtumaa nettisivuillamme ja tapahtuman omilla sivuilla.

Tavataan messuilla! ■

**Apu-
väline-
tapahtuma**

9.-11.11. TAMPERE

Olemme mukana